บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาของปัญหา

พยัญชนะควบกล้ำที่มีพยัญชนะตามเป็นเสียง /r/ และ /l/ ในภาษาไทยได้แก่ /pr, phr,kr,khr,tr/ และ /pl,phl,kl,khl/ ได้มีผู้สังเกตว่าในปัจจุบันการออกเสียง /r/ และ /l/ ในพยัญชนะควบกล้ำเหล่านี้หายไปเหลือเพียงเสียงพยัญชนะต้น หรือพยัญชนะนำเท่านั้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเด็ก เช่น

คุณหญิงสมโรจน์ สวัสดิกุล ณ.อยุธยา กล่าวว่า ประโยชน์ของตัว ร.เรือ และ ล.ลิง ที่นำมาใช้กับพยัญชนะตัวเดียวกันแต่ทำให้เกิดเป็นคำอีกจำพวกหนึ่งคือ คำควบกล้ำก็เป็นเรื่องสำคัญยิ่งที่แสดงถึงการขยายตัวของคำในภาษาไทยกลาง เราอาจได้แบบอย่างมาจากคำภาษาอื่น เช่น เขมร สันสกฤษ . . . ทำให้เราได้วิธีผูกคำไทยขึ้นใช้ซึ่งมีความหมายใช้ต่างกัน บัดนี้คำกล้ำ ร. ล. เหล่านี้หายไปเหลือเพียงพยัญชนะต้นตัวเดียว และเกิดขึ้นดูเหมือนจะเป็นสมัยนิยมในหมู่นักศึกษา . . . (คุณหญิงสมโรจน์ สวัสดิกุล ณ.อยุธยา 2518:26)

และม.ล.บุญเหลือ เทพยสุวรรณ แสดงความเห็นไว้ว่า ตามปกตินักเรียนจะไม่ออกเสียง ร และ ล ให้ไม่ใช้เสียงกล้ำซึ่งเป็นปรากฏการณ์ใหม่เกิดขึ้นภายใน 30 ปีที่แล้วมานี้ และเข้าใจว่าจะแก้ไขไม่ได้แล้ว เพราะครูอาจารย์ในมหาวิทยาลัยบางคนก็ไม่คำนึงถึงเสียงที่ว่านี้แล้ว (ม.ล.บุญเหลือ เทพยสุวรรณ 2518:85)

ผู้วิจัยสนใจเรื่องการออกเสียงควบกล้ำ ร และ ล ในกลุ่มเด็กนี้ จากการสังเกตพบว่าข้อคิดเห็นของทั้งสองท่านไม่สอดคล้องกับสถานการณ์จริงกล่าวคือ ในกลุ่มผู้พูดในวัยเด็กมีการใช้เสียงพยัญชนะควบกล้ำบ้างและไม่ใช้บ้างขึ้นอยู่กับสถานการณ์การใช้ภาษา ผู้วิจัยจึงศึกษาทบทวน

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับการออกเสียงของ /r/ และ /l/ ในพยัญชนะควบกล้ำของภาษาไทยกรุงเทพฯ โดยเน้นที่งานวิจัยทางด้านภาษาศาสตร์สังคม งานวิจัยเหล่านี้ยืนยันข้อสังเกตของผู้วิจัยและให้ข้อมูลเพิ่มเติมดังนี้ Beebe (1974) พบว่าการออกเสียงควบกล้ำ /r/ และ /l/ มีการแปรตามตัวแปรสังคมต่อไปนี้คือ ชั้นทางสังคมซึ่งจัดตามกลุ่มอาชีพผู้พูด อายุ การศึกษา และปริบททางเสียงคือ การลงเสียงหนักเบา นงนุช จันทราภัย และวิไลลักษณ์ เดชะ (2526 อ้างในแสงจันทร์ ตรียกูล 2529) พบว่ามีการแปรตามอาชีพผู้พูด แสงจันทร์ ตรียกูล (2529) พบว่ามีการแปรตามวัจนลีลา และบุญเรือง ชื่นสุวิมล (Boonruang 1993) พบว่ามีการแปรตามเพศ ระดับตำแหน่งงาน และภูมิหลังทางภาษาอังกฤษ เห็นได้ว่าการศึกษาเสียงควบกล้ำ ร และ ล ในเชิงภาษาศาตร์สังคมทำให้เราสามารถเห็นปรากฏการณ์ในภาษาได้ชัดเจนขึ้น

อย่างไรก็ดีการศึกษาเชิงภาษาศาสตร์สังคมที่ผ่านมาทั้งหมดต่างศึกษาการแปรของเสียงพยัญชนะควบกล้ำในกลุ่มผู้บอกภาษาที่อยู่ในวัยผู้ใหญ่ทั้งสิ้น ผู้วิจัยคิดว่าน่าจะมีการศึกษาเรื่องดังกล่าวในกลุ่มเด็กบ้าง ทั้งนี้เพราะดังที่ได้กล่าวมาแล้วว่าผู้วิจัยสังเกตว่า ผู้พูดในวัยเด็กนั้นยังมีการใช้เสียงพยัญชนะควบกล้ำ ร และ ล อยู่โดยมีการแปรตามวัจนลีลา

1.2 สมมติฐานในการวิจัย

ความถี่ของการใช้รูปแปรที่ได้มาตรฐานเพิ่มขึ้นตามความเป็นทางการของวัจนลีลา

1.3 วัตถุประสงค์ในการวิจัย

1. วิเคราะห์การแปรของ (ร) และ (ล)ในพยัญชนะควบกล้ำในภาษาไทยกรุงเทพฯ ของนักเรียนหญิงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนศรีอยุธยา

2. วิเคราะห์การออกเสียงดังกล่าวในวัจนลีลา 5 แบบ เรียงจากแบบที่เป็นทางการน้อยที่สุดไปถึงแบบที่เป็นทางการมากที่สุดได้แก่ การสนทนา การสัมภาษณ์ การอ่านบทความ การอ่านรายการค่า และ การอ่านคำคู่เทียบเสียง

1.4 ขอบเขตการวิจัย

1. ข้อจำกัดตัวแปรภาษา

1.1 ผู้วิจัยศึกษาแต่การออกเสียงพยัญชนะควบกล้ำที่มีพยัญชนะตามเป็น (ร) และ (ล) เท่านั้น ไม่ศึกษาพยัญชนะควบกล้ำที่มีพยัญชนะตามเป็น (ว)

1.2 ผู้วิจัยศึกษาแต่การออกเสียงพยัญชนะควบกล้ำในพยางค์ที่ลงเสียงหนักเท่านั้น

1.3 ผู้วิจัยไม่ศึกษาสัทลักษณะของ (ร) และ (ล) ตามปริบทของพยัญชนะต้นที่นำมา

2. ข้อจำกัดเกี่ยวกับกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ศึกษาแต่กลุ่มตัวอย่างจากโรงเรียนสตรี โดยเก็บข้อมูลจากนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนศรีอยุธยา

2.2 ศึกษาแต่กลุ่มตัวอย่างที่มีเชื้อชาติไทย สัญชาติไทย และมีสถานที่เกิดภูมิลำเนาในจังหวัดกรุงเทพฯ เท่านั้น

2.3 ศึกษาแต่กลุ่มตัวอย่างที่มีบิดาและมารดาที่มีเชื้อชาติไทย และมีสถานที่เกิด และภูมิลำเนาในจังหวัดกรุงเทพฯ เท่านั้น

2.4 ศึกษาแต่กลุ่มตัวอย่างที่พูดภาษาไทยกรุงเทพฯ เท่านั้น ไม่ศึกษาผู้ที่พูดภาษาไทยถิ่นอื่นๆ นอกจากนี้ผู้วิจัยไม่ศึกษาผู้ที่รู้ภาษาต่างประเทศ เช่น ภาษาจีน ภาษาอินเดีย

2.5 ไม่ศึกษากลุ่มตัวอย่างที่มีบิดาและหรือมารดาที่มีอาชีพเป็นครูสอนภาษา เนื่องจากการสำรวจความคิดเห็นของอาจารย์สอนภาษาไทยพบว่า เด็กกลุ่มนี้มีความสามารถในการออกเสียงควบกล้ำต่างจากเด็กกลุ่มอื่น

1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบแนวโน้มการออกเสียงพยัญชนะควบกล้ำในภาษาไทยกรุงเทพฯในปัจจุบัน

2. เป็นหลักฐานสำหรับใช้ในการศึกษาการเปลี่ยนแปลงของเสียงภาษาไทยในอนาคต

3. เป็นประโยชน์ในการวางแผนอนุรักษ์การออกเสียงมาตรฐานในภาษาไทย

1.6 ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

ในการศึกษาครั้งนี้มีตัวแปรภาษา 2 ประเภทคือ ตัวแปรภาษา และตัวแปรวัจนลีลา

1. ตัวแปรภาษา

ตัวแปรภาษาที่ศึกษาในการวิจัยครั้งนี้คือ (ร) และ (ล) ในพยัญชนะควบกล้ำไม่รวม (ว) ในพยัญชนะควบกล้ำ เพราะจากการศึกษาที่ผ่านมาพบว่าตัวแปรภาษาทั้งสองมีการแปรในลักษณะสัมพันธ์กัน แต่ว่า (ว) ในพยัญชนะควบกล้ำมีลักษณะการแปรที่ต่างออกไป

2. ตัวแปรวัจนลีลา

ตัวแปรวัจนลีลาที่ใช้ในการวิจัยนี้นำมาจากแนวความคิดของ Labov (1972) ประกอบด้วยวัจนลีลา 5 วัจนลีลาซึ่งเรียงลำดับตั้งแต่วัจนลีลาที่เป็นทางการน้อยที่สุดไปถึงวัจนลีลาที่เป็นทางการมากที่สุดดังนี้

การสนทนา

การสัมภาษณ์

การอ่านบทความ

การอ่านรายการคำ

การอ่านคำคู่เทียบเสียง

1.7 คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

1. ผู้บอกภาษาวัยเด็ก หมายถึง ผู้พูดที่มีอายุประมาณ 15-16 ปี

2. รูปแปรมาตรฐาน หมายถึง รูปแปรที่ผู้พูดที่เป็นเจ้าของภาษายอมรับว่าเป็นรูปแปรที่ถูกต้อง ในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยเลือกรูปแปร [r] และ [l] เป็นรูปแปรมาตรฐานของ (ร) และ (ล) ในพยัญชนะควบกล้ำตามลำดับ เพราะมีระบุไว้ในตำราภาษาไทยหลายเล่มเช่น ในการออกเสียง (ร) กาญจนา นาคสกุล (2524) ได้ระบุว่าการออกเสียง (ร) หรือหน่วยเสียง /r/ ว่าเป็นหน่วยเสียงพยัญชนะรัว ก้อง เกิดตรงบริเวณใกล้ฟัน (voiced dental rolled) เวลาเปล่งเสียงใช้ลิ้นส่วนปลายสั่นสะบัดตรงบริเวณหลังฟันบน สำหรับ (ล) หรือหน่วยเสียง /l/ เป็นหน่วยเสียงพยัญชนะข้างก้อง (voiced lateral) เวลาเปล่งเสียงใช้ลิ้นส่วนหน้าและปลายลิ้นกักลมตรงช่องกลางปากไว้ตรงบริเวณฟัน และปุ่มเหงือก แต่ปล่อยช่องข้างลิ้นให้ลมผ่านออกมาได้

3. รูปแปรที่มีศักดิ์ศรี หมายถึง รูปแปรที่คนส่วนใหญ่ยอมรับว่าดี บุญเรือง ชื่นสุวิมล (Boonruang 1993:7) ให้คำจำกัดความของรูปแปรที่มีศักดิ์ศรีไว้ว่า เป็นรูปแปรที่ใช้ในภาษามาตรฐาน รูปแปรที่มีศักดิ์ศรีนี้อาจจะเป็นรูปแปร หรือไม่เป็นรูปแปรมาตรฐานก็ได้

ในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยเลือกรูปแปรมาตรฐาน [r] [ɾ] และ [ɹ] เป็นรูปแปรที่มีศักดิ์ศรีของ (ร) ในพยัญชนะควบกล้ำ เนื่องจากการศึกษาของบุญเรือง ชื่นสุวิมล(Boonruang 1993:65) ระบุว่ารูปแปร [r] และ [ɾ] เป็นรูปแปรที่มีศักดิ์ศรี และผู้วิจัยได้สัมภาษณ์ศาสตราจารย์ ดร.กาญจนา นาคสกุล ในฐานะเป็นผู้สอนวิชาภาษาไทยถึงการออกเสียง (ร) ในพยัญชนะควบกล้ำเป็นรูปแปร [r] [ɾ] หรือ [ɹ] คำตอบที่ได้คือ ทั้ง 3 รูปแปรนี้ต่างเป็นรูปแปรที่มีศักดิ์ศรีของ (ร) ในพยัญชนะควบกล้ำ สำหรับ (ล) ในพยัญชนะควบกล้ำผู้วิจัยเลือกเสียงข้างลิ้น [l] เป็นรูปแปรที่มีศักดิ์ศรี

4. รูปแปรที่ถูกประณาม หมายถึง รูปแปรที่ไม่เป็นที่ยอมรับ เป็นรูปแปรที่มักถูกประณามว่า "ไม่ถูกต้อง" หรือ "ไม่ดี" (อมรา 2533:38)

ในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยเลือกรูปแปรการลดรูปพยัญชนะควบกล้ำ [ø]เป็นรูปแปรที่ถูกประณามของการออกเสียง (ร) และ (ล) ในพยัญชนะควบกล้ำ นอกจากนี้ยังกำหนดให้เสียงข้างลิ้น [l] เป็นอีกรูปแปรหนึ่งที่เป็นรูปแปรที่ถูกประณามของการออกเสียง (ร) ในพยัญชนะควบกล้ำ แต่เป็นรูปแปรที่ถูกประณามน้อยกว่ารูปแปรการลดรูปพยัญชนะควบกล้ำ [ø]

5. การแก้ไขเกินเหตุ หมายถึง การที่บุคคลใดบุคคลหนึ่งจงใจใช้รูปภาษาที่คนคิดว่าถูกต้อง หรือมีศักดิ์ศรีกว่ารูปภาษาที่คนใช้ปรกติ (อมรา 2533:67) ดังเช่น การใช้รูปแปร [r] [ɾ] หรือ [ɹ] ในการออกเสียง (ล) ในพยัญชนะควบกล้ำ

1.8 ทบทวนวรรณกรรม และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. การศึกษาเกี่ยวกับพยัญชนะควบกล้ำในภาษาไทยกรุงเทพฯ

1.1 "ระบบเสียงภาษาไทย" กาญจนา นาคสกุล (2524) ได้อธิบายถึงหน่วยเสียงพยัญชนะควบกล้ำในภาษาไทยกรุงเทพฯสรุปได้ดังนี้ หน่วยเสียงพยัญชนะควบกล้ำคือหน่วยเสียงที่เกิดตามหน่วยเสียงอื่นในตำแหน่งต้นคำ หน่วยเสียงพยัญชนะควบกล้ำในภาษาไทยมีทั้งหมด 3 หน่วยเสียง

1.1.1. หน่วยเสียง /l/ นอกจากเป็นเสียงพยัญชนะต้นและนำเสียงสระได้ทุกหน่วยเสียงยังสามารถปรากฏร่วมกับหน่วยเสียงอื่นในตำแหน่งพยัญชนะต้นคือ หน่วยเสียง /p, ph,k,kh/ ทำให้เกิดเป็นพยัญชนะควบกล้ำ /pl,phl,kl,khl/

1.1.2. หน่วยเสียง /r/ นอกจากเป็นเสียงพยัญชนะต้นและนำเสียงสระได้ทุกหน่วยเสียงยังสามารถปรากฏร่วมกับหน่วยเสียงอื่นในตำแหน่งพยัญชนะต้นคือ หน่วยเสียง /p, ph,t,k,kh/ ทำให้เกิดเป็นหน่วยเสียงพยัญชนะควบกล้ำ /pr,phr,tr,kr,khr/

1.1.3 หน่วยเสียง /w/ นอกจากเป็นหน่วยเสียงพยัญชนะต้น และหน่วยเสียงพยัญชนะสะกด ยังสามารถปรากฏร่วมกับหน่วยเสียงอื่นในตำแหน่งพยัญชนะต้นคือ หน่วยเสียง /k, kh/ ทำให้เกิดเป็นหน่วยเสียงพยัญชนะควบกล้ำ /kw,khw/

1.2 **รูปแปรของ (ร) และ (ล) ในพยัญชนะควบกล้ำของภาษาไทยกรุงเทพฯ** จากการศึกษาการแปรของ (ร)และ (ล) ในพยัญชนะควบกล้ำตามวัจนลีลาในภาษาไทยกรุงเทพฯของแสงจันทร์ (2529) และ (ร) ในพยัญชนะควบกล้ำของบุญเรือง (Boonruang 1993) พบว่าตัวแปรภาษาทั้งสองนี้ต่างมีรูปแปรทั้งหมด 5 รูปแปรเหมือนกันดังนี้ [r],[ɾ],[ɹ],[l] และ [ø] สัทลักษณะของรูปแปรทั้ง 5 รูปแปรมีรายละเอียดดังนี้

1.2.1 [r] เสียงโฆษะ ปลายลิ้น-ปุ่มเหงือก รัว (Voiced apico-alveolar trill)

อวัยวะในการทำเสียงรัวปุ่มเหงือก (alveolar trill) คือ ปลายลิ้นกับ

ปุ่มเหงือก Daniel Jones (1956:95-96) เรียกเสียงนี้ว่า "เสียงลิ้นรัว r" (rolled lingual r) และอธิบายว่าในการทำเสียงลิ้นรัว r นี้จะมีเสียงกระทบของลิ้นที่ปุ่มเหงือกไม่เกิน 3 ครั้ง แต่ในบางครั้งอาจจะเกิดเป็นเสียงกระทบของลิ้นเพียง 2 ครั้ง หรือบางทีเพียงครั้งเดียว เสียงดังกล่าวนี้เรียกว่า "เสียงกระทบ r" (flapped r)

เสียง [r] เป็นรูปแปรที่มาตรฐาน และเป็นรูปแปรที่มีศักดิ์ศรีของการออกเสียง (ร) ในพยัญชนะควบกล้ำ บุญเรือง ชื่นสุวิมล (Boonruang 1993:44)แต่ถ้ารูปแปร [r] นี้เกิดใน (ล) ในพยัญชนะควบกล้ำจะเรียกว่า "การแก้ไขเกินเหตุ" (hypercorrection) (Beebe 1974:44)

จากการศึกษาที่ผ่านมาของแสงจันทร์ (2529) พบว่า (ร) ในพยัญชนะควบกล้ำปรากฏเป็นรูปแปร [r] ซึ่งเป็นรูปแปรมาตรฐาน และยังเป็นรูปแปรที่มีศักดิ์ศรีนี้เป็นเปอร์เซ็นต์สูงสุดในการอ่านคำคู่เทียบเสียงซึ่งเป็นวัจนลีลาที่มีความเป็นทางการมากที่สุด ในทางตรงกันข้ามในวัจนลีลาที่มีความเป็นทางการน้อยที่สุดคือ การสัมภาษณ์จะพบรูปแปรนี้เป็นเปอร์เซ็นต์น้อยที่สุด และบุญเรือง (Boonruang 1993) พบว่าในการออกเสียงพยัญชนะควบกล้ำผู้บอกภาษาเพศหญิงมีการใช้รูปแปร [r] มากกว่าเพศชาย และผู้บอกภาษาที่มีระดับตำแหน่งงานสูงกว่ามีการใช้รูปแปร [r] มากกว่าผู้ที่มีระดับตำแหน่งงานต่ำกว่า สำหรับตัวแปรภูมิหลังทางภาษาอังกฤษพบว่า ผู้บอกภาษาที่มีภูมิหลังภาษาอังกฤษมากกว่ามีการใช้รูปแปร [r] มากกว่าผู้บอกภาษาที่มีภูมิหลังทางภาษาอังกฤษน้อย

1.2.2 [ɾ] เสียงโฆษะ ปลายลิ้น-ปุ่มเหงือก กระทบ (Voiced apico-alveolar flap)

Daniel Jones (1956:98) เรียกเสียงนี้ว่า "เสียงกระทบ หรือเสียงกระทบ r" (Flapped or flapped lingual r) เสียงนี้มีลักษณะการเปล่งเสียงเหมือนกับเสียงลิ้นรัว r (Rolled lingual r) แต่ต่างกันที่จะมีเสียงกระทบกันเพียงครั้งเดียวของปลายลิ้นที่ปุ่มฟัน (teeth ridge) แทนที่จะกระทบกันหลายครั้งเหมือนเสียงลิ้นรัว r (Rolled lingual r)

เสียง [ɾ] นี้เป็นอีกรูปแปรหนึ่งที่มีศักดิ์ศรีของการออกเสียง (ร) ในพยัญชนะควบกล้ำ บุญเรือง (Boonruang 1993:63) แต่ถ้ารูปแปรนี้เกิดใน (ล)ในพยัญชนะควบกล้ำจะเรียกว่า "การแก้ไขเกินเหตุ" (hypercorrection) (Beebe 1972:355)

จากการศึกษาของแสงจันทร์ (2529) พบรูปแปร [ɾ] นี้เป็นเปอร์เซ็นต์สูงสุดใน (ร) ในพยัญชนะควบกล้ำในวัจนลีลาที่เป็นทางการปานกลางคือ การอ่านบทความทั้ง 2 แบบ คือ การออกเสียงทางวิทยุกระจายเสียง และการอ่านให้ผู้สัมภาษณ์ฟัง แต่จากการศึกษาของบุญเรืองพบว่า รูปแปร [ɾ] นี้ปรากฏเป็นเปอร์เซ็นต์น้อยมากและเป็นเปอร์เซ็นต์น้อยที่สุดเมื่อเทียบกับการปรากฏของรูปแปรอื่นๆ ถึงแม้ว่ารูปแปร [ɾ] จะเป็นรูปแปรที่มีศักดิ์ศรีก็ตาม บุญเรือง ชื่นสุวิมล (Boonruang 1993:246)

1.2.3 [ɹ] เสียงโฆษะ ปลายลิ้น-ปุ่มเหงือก เปิด (Voiced apico-alveolar approximant)

เสียง ปลายลิ้น-ปุ่มเหงือก เปิด เกิดจากปลายลิ้นกระทบกับส่วนหลังของปุ่มฟัน (teeth ridge) เสียงนี้ไม่ใช่เสียงในภาษาไทยกรุงเทพฯ

เสียง [ɹ] นี้เป็นอีกรูปแปรหนึ่งที่มีศักดิ์ศรีของการออกเสียง (ร) แต่ถ้ารูปแปรนี้เกิดใน (ล) ในพยัญชนะควบกล้ำจะเรียกว่า "การแก้ไขเกินเหตุ" (hypercorrection) (Beebe 1972:355)

จากการศึกษาการที่ผ่านมาของแสงจันทร์ (2529) และบุญเรือง (Boonruang 1993) ต่างพบรูปแปร [ɹ] ในทั้งสองตัวแปรภาษาดังกล่าว ถึงแม้ว่าเสียง [ɹ] นี้ไม่ใช่เสียงในภาษาไทย แต่เป็นเสียงที่เป็นรูปแปรมาตรฐานของ (r) ในภาษาอังกฤษ และผู้บอกภาษาก็ใช้รูปแปร [ɹ] ในภาษาอังกฤษมาใช้ในการออกเสียง (ร) และ (ล) ในภาษาไทย

1.2.4 [l] เสียงโฆษะ ปลายลิ้น-ปุ่มเหงือก ข้างลิ้น (Voiced apico-alveolar lateral)

เสียงข้างลิ้นเกิดจากปลายลิ้นกระทบปุ่มฟัน (teeth-ridge) และมีการเปิดช่องข้างลิ้นข้างหนึ่งหรือสองข้างซึ่งมีลมผ่านออกมา (Jones 1974:87)

ในการออกเสียง (ล) ในพยัญชนะควบกล้ำเสียง [l] เป็นรูปแปรมาตรฐานและยังเป็นรูปแปรที่มีศักดิ์ศรีของ (ล) ในพยัญชนะควบกล้ำ แต่ถ้าเสียง [l] ปรากฏใน (ร) ในพยัญชนะควบกล้ำจะเป็นรูปแปรที่ถูกประณามน้อย

จากการศึกษาการที่ผ่านมาของแสงจันทร์ (2529) พบว่า (ล) ในพยัญชนะควบกล้ำของผู้พูดภาษาไทยมาตรฐานปรากฏเป็นรูปแปร [l] ซึ่งเป็นรูปแปรมาตรฐานเป็น

เปอร์เซ็นต์สูงสุดในทุกวัจนลีลา

1.2.5 [ø] ไม่ออกเสียง

รูปแปร [ø] หมายถึง การลดรูปพยัญชนะควบกล้ำ รูปแปร [ø] นอกจากจะเป็นรูปแปรไม่มาตรฐานแล้วยังเป็นรูปแปรที่ถูกประณามของ (ร) และ (ล) ในพยัญชนะควบกล้ำ

จากการศึกษาที่ผ่านมาของแสงจันทร์ (2529) พบว่า ผู้บอกภาษาใช้รูปแปร [ø] ในการออกเสียง (ร) ในพยัญชนะควบกล้ำเป็นเปอร์เซ็นต์สูงสุดในการสัมภาษณ์ซึ่งเป็นวัจนลีลาที่มีความเป็นทางการน้อยที่สุด และในการศึกษาของบุญเรือง (Boonruang 1993) พบว่าผู้บอกภาษาใช้รูปแปร [ø] เป็นเปอร์เซ็นต์สูงสุดในการออกเสียง (ร) ในพยัญชนะควบกล้ำ

1.3 "Socially Conditioned Variation in Bangkok Thai" Beebe (1974) ศึกษาการแปรของ (ร) (ล) และ (ว) ในพยัญชนะควบกล้ำของภาษาไทยกรุงเทพฯ เฉพาะการพูดแบบสนทนา โดยดูความสัมพันธ์กับตัวแปรสังคมได้แก่ ชั้นทางสังคม(จัดตามกลุ่มอาชีพของผู้พูด) อายุ การศึกษา และปริบททางเสียงคือ การลงเสียงหนักเบา ซึ่งศึกษาจากผู้บอกภาษาอาชีพต่างๆในสถาบัน 3 แห่งได้แก่ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โรงแรมเอราวัณ และบริษัทน้ำมันจำนวนทั้งสิ้น 151 คน ในการวิเคราะห์ Beebe วิเคราะห์การแปรของเสียงควบกล้ำเป็น 2 ประเภทคือ การออกเสียงควบกล้ำอย่างเต็มเสียง (Cluster retention) คือ การออกเสียงพยัญชนะที่ควบกล้ำ และการออกเสียงควบกล้ำที่พยัญชนะตัวที่สองหายไป (Cluster simplification) คือ การไม่ออกเสียงพยัญชนะควบกล้ำจึงเหลือเพียงเสียงพยัญชนะต้น หรือเสียงพยัญชนะนำเท่านั้น

ผลการศึกษาปรากฏว่า การออกเสียง (ร) (ล) และ (ว) ในพยัญชนะควบกล้ำมีการแปรตามปัจจัยทางสังคมดังกล่าวคือ ในตัวแปรชั้นทางสังคมพบว่า ในผู้บอกภาษาที่ชั้นอาชีพสูงจะมีการออกเสียงควบกล้ำเต็มเสียงเป็นเปอร์เซ็นต์สูง ขณะที่ผู้บอกภาษาที่มีชั้นอาชีพต่ำลงมาจะมีการออกเสียงควบกล้ำที่พยัญชนะตัวที่สองหายไปเป็นเปอร์เซ็นต์สูง และในตัวแปรอายุ Beebe พบว่าในผู้บอกภาษาที่มีอายุ 35 ปีขึ้นไปมีเปอร์เซ็นต์การออกเสียงควบกล้ำเต็มเสียงสูง ขณะที่ผู้บอกภาษาที่มีอายุ 35 ปีลงมามีการออกเสียงควบกล้ำที่เสียงพยัญชนะตัวที่สองหายไปสูง สำหรับ

ตัวแปรการศึกษาพบว่า ผู้บอกภาษาที่มีระดับการศึกษาขั้นมหาวิทยาลัยกับมัธยมศึกษาจะมีเปอร์เซ็นต์การออกเสียงควบกล้ำเต็มเสียงสูงขณะที่ผู้บอกภาษาระดับอาชีวะศึกษา และประถมศึกษามีเปอร์เซ็นต์การออกเสียงควบกล้ำที่เสียงพยัญชนะตัวที่สองหายไปสูง ในเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างการลงเสียงหนักเบากับการแปรของเสียงควบกล้ำมีลักษณะดังนี้คือ พยัญชนะที่ลงเสียงหนักจะมีเปอร์เซ็นต์ของการออกเสียงควบกล้ำเต็มเสียงสูง และตั้งข้อสังเกตว่าพยัญชนะควบกล้ำที่มีพยัญชนะนำ หรือพยัญชนะต้นเป็นพยัญชนะกักไม่พ่นลมจะมีเปอร์เซ็นต์ของการออกเสียงควบกล้ำเต็มเสียงสูงกว่าพยัญชนะนำ หรือพยัญชนะต้นเป็นพยัญชนะกักพ่นลม

1.4 รายงานเรื่อง "การสำรวจการแปรของเสียงควบกล้ำ (ร) และ (ล) ในพยัญชนะควบกล้ำของผู้มีอาชีพต่างกัน 3 กลุ่ม" โดย นงนุช จันทราภัย และ วิไลลักษณ์ เดชะ (2526 อ้างในแสงจันทร์ ตรียกุล 2529) สำรวจการแปรของ (ร) และ (ล) ในพยัญชนะควบกล้ำของผู้มีอาชีพต่างกัน 3 อาชีพคือ ครูสอนภาษาไทย โฆษกวิทยุ และนักธุรกิจในวัจนลีลา 3 แบบคือ การสนทนา การอ่านข้อความ และการอ่านรายการค้า

ผลการศึกษาปรากฏว่าการออกเสียง (ร) และ (ล) ในพยัญชนะควบกล้ำมีการแปรตามอาชีพผู้พูด และสนับสนุนสมมติฐานว่า ครูสอนภาษาไทยเป็นผู้ที่ออกเสียง (ร) และ (ล) ในพยัญชนะควบกล้ำได้เป็นเปอร์เซ็นต์สูงสุดคือ ครูสอนภาษาไทยออกเสียง [r] เป็นเปอร์เซ็นต์สูงสุดคือ รองลงมาได้แก่ โฆษกวิทยุ และนักธุรกิจตามลำดับ สำหรับตัวแปรวัจนลีลาพบว่า ในการอ่านข้อความนั้นโฆษกวิทยุไม่ออกเสียง (ร) และ (ล) ในพยัญชนะควบกล้ำเป็นเปอร์เซ็นต์สูงสุด และครูสอนภาษาไทยไม่ออกเสียง (ร) และ (ล) ในพยัญชนะควบกล้ำเป็นเปอร์เซ็นต์ต่ำสุด สำหรับในการอ่านรายการค้าพบว่า มีเพียงนักธุรกิจที่ไม่ออกเสียง (ร) และ (ล) ในพยัญชนะควบกล้ำ ส่วนการแปรของ (ล) ในพยัญชนะควบกล้ำพบว่า ในการสนทนานั้นนักธุรกิจออกเสียง [l] เป็นเปอร์เซ็นต์สูงสุดรองลงมาได้แก่ ครูสอนภาษาไทย และโฆษกวิทยุ สำหรับในการอ่านข้อความ และรายการค้าครูสอนภาษาไทยออกเสียงมาตรฐาน [l] เป็นเปอร์เซ็นต์สูงสุดรองลงมาได้แก่ โฆษกวิทยุ และนักธุรกิจ

1.5 วิทยานิพนธ์เรื่อง "การแปร (ร) และ (ล) ในพยัญชนะควบกล้ำในภาษาไทยกรุงเทพฯ ตามวัจนลีลาะการศึกษาการออกเสียงผู้ประกาศข่าวประจำสถานีวิทยุกระจายเสียงภาค

เอฟ.เอ็ม.ในกรุงเทพมหานคร" แสงจันทร์ ตรียกุล (2529) ศึกษาความสัมพันธ์ในการออกเสียง (ร) และ (ล) เมื่ออยู่ในตำแหน่งเดี่ยวหน้าสระ และหลังพยัญชนะในพยัญชนะควบกล้ำกับตัวแปรวัจนลีลา และปริบททางเสียงดังนี้ พยางค์ที่ลงเสียงหนักหรือพยางค์ที่ไม่ลงเสียงหนัก และสัทลักษณะของพยัญชนะต้นที่พ่นลมหรือไม่พ่นลมที่ (ร) และ (ล) กล้ำด้วย สำหรับวัจนลีลาที่ศึกษามี 3 วัจนลีลาคือ การสัมภาษณ์ การอ่านบทความมี 2 แบบคือ การอ่านออกเสียงทางวิทยุกระจายเสียง กับการอ่านให้ผู้สัมภาษณ์ฟัง และการอ่านคำคู่เทียบเสียง โดยศึกษาจากผู้ประกาศข่าวประจำสถานีวิทยุกระจายเสียงภาค เอฟ.เอ็ม.ในกรุงเทพมหานครซึ่งถูกระบุว่าเป็นผู้พูดภาษาไทยมาตรฐานจำนวนทั้งสิ้น 28 คน

ผลการศึกษาปรากฏว่า (ร) เมื่ออยู่ในตำแหน่งเดี่ยวหน้าสระ กับ (ร) หลังพยัญชนะในพยัญชนะควบกล้ำมีการแปรตามวัจนลีลาดังนี้ ในวัจนลีลาที่เป็นทางการมากที่สุดคือ การอ่านคำคู่เทียบเสียงจะปรากฏเป็นรูปแปรมาตรฐาน [r] เป็นเปอร์เซ็นต์สูงสุด และปรากฏเป็น [ɾ] เป็นเปอร์เซ็นต์สูงสุดในการอ่านทั้ง 2 แบบ และสำหรับในวัจนลีลาที่เป็นทางการน้อยที่สุดคือการสัมภาษณ์ (ร) เมื่ออยู่ในตำแหน่งเดี่ยวหน้าสระปรากฏเป็น [l] และ (ร) ในตำแหน่งหลังพยัญชนะในพยัญชนะควบกล้ำปรากฏเป็น [ø] คือ การลดรูปพยัญชนะควบกล้ำ สำหรับ (ล) เมื่ออยู่ในตำแหน่งเดี่ยวหน้าสระ และ (ล) ในพยัญชนะควบกล้ำนั้นไม่แปรตามวัจนลีลาคือ ปรากฏเป็น [l] เป็นเปอร์เซ็นต์สูงสุดในทุกวัจนลีลา

สำหรับความสัมพันธ์ระหว่างการออกเสียงพยัญชนะควบกล้ำ กับปริบททางเสียงพบว่าในพยางค์ที่ลงเสียงหนัก (ร) เมื่ออยู่ในตำแหน่งเดี่ยวหน้าสระปรากฏเป็น [r] และ [ɾ] เป็นเปอร์เซ็นต์สูงกว่าในพยางค์ที่ไม่ลงเสียงหนัก ยกเว้นในการอ่านบทความที่ [r] ปรากฏในพยาค์ที่ไม่ลงเสียงหนักเป็นเปอร์เซ็นต์สูงกว่า และ (ล) เมื่ออยู่ในตำแหน่งเดี่ยวหน้าสระปรากฏเป็น [l] เป็นเปอร์เซ็นต์สูงสุดทั้งในพยางค์ที่ลงเสียงหนัก และไม่ลงเสียงหนักในวัจนลีลาทุกแบบ

(ร) ในตำแหน่งหลังพยัญชนะในพยัญชนะควบกล้ำพบว่า ในพยางค์ที่ไม่ลงเสียงหนัก (ร) ในพยัญชนะควบกล้ำปรากฏเป็น [ø] เป็นเปอร์เซ็นต์สูงกว่าในพยางค์ที่ไม่ลงเสียงหนักในวัจนลีลาทุกแบบ และสำหรับ (ล) ในตำแหน่งหลังพยัญชนะในพยัญชนะควบกล้ำพบว่า (ล) ในพยัญชนะควบกล้ำทั้งในพยางค์ที่ลงเสียงหนัก และไม่ลงเสียงหนักปรากฏเป็นรูปแปร [l] เป็น

เปอร์เซ็นต์สูงสุดในวัจนลีลาทุกแบบโดยปรากฏในพยางค์ที่ลงเสียงหนักเป็นเปอร์เซ็นต์สูงกว่าในพยางค์ที่ไม่ลงเสียงหนัก

สำหรับสิทลักษณะของพยัญชนะต้นหรือพยัญชนะนำที่พ่นลมหรือ พยัญชนะไม่พ่นลมที่ (ร) และ (ล) ควบกล้ำด้วยนั้นมีอิทธิพลต่อตัวแปรคือ (ร) ที่ตามหลังพยัญชนะต้นที่ไม่พ่นลมจะปรากฏเป็น [r] เป็นเปอร์เซ็นต์สูงกว่า (ร) ที่ตามหลังพยัญชนะต้นที่พ่นลม แต่ในทางตรงกันข้าม (ล) ที่ตามหลังพยัญชนะที่พ่นลมจะปรากฏเป็น [l] เป็นเปอร์เซ็นต์สูงกว่า (ล) ที่ตามหลังพยัญชนะที่ไม่พ่นลม

1.6 "Relation between the Social Variation of (r) in Thai and (r) in English in the Speech of Bangkok Thai Speakeers" บุญเรือง ชื่นสุวิมล (Boonruang 1993) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรของ (ร) ในภาษาไทยกรุงเทพฯ และ (r) ในภาษาอังกฤษซึ่งปรากฏในปริบททางเสียงต่างกันคือ เมื่ออยู่ในตำแหน่งเดี่ยวหน้าสระ และหลังพยัญชนะในพยัญชนะควบกล้ำโดยดูความสัมพันธ์กับตัวแปรทางสังคมดังนี้คือ เพศ ระดับตำแหน่งงาน และภูมิหลังทางภาษาอังกฤษเฉพาะการพูดแบบสัมภาษณ์เป็นภาษาไทยโดยผู้วิจัยเป็นผู้สัมภาษณ์และเป็นภาษาอังกฤษโดยผู้ช่วยวิจัยซึ่งเป็นชาวตะวันตกที่พูดภาษาอังกฤษเป็นภาษาแม่เป็นผู้สัมภาษณ์ โดยศึกษาจากพนักงานโรงแรมชั้นหนึ่งในกรุงเทพฯ 3 แห่งดังนี้ รีเจนท์ ดุสิตธานี และแกรนด์ ไฮแอทเอราวัณ จำนวนทั้งสิ้น 58 คน

ผลการศึกษาปรากฏว่าในภาษาไทยผู้บอกภาษาใช้ [l] ในตำแหน่งพยัญชนะเดี่ยวหน้าสระและ [ø] ในตำแหน่งหลังพยัญชนะในพยัญชนะควบกล้ำเป็นเปอร์เซ็นต์สูงสุด ส่วนในภาษาอังกฤษ [ɹ] ซึ่งเป็นรูปแปรมาตรฐาน และเป็นรูปแปรที่มีศักดิ์ศรีปรากฏเป็นเปอร์เซ็นต์สูงสุดในทั้งสองตำแหน่งและตามด้วย [l] และ [ø] ในตำแหน่งเดี่ยวหน้าสระ และหลังพยัญชนะในพยัญชนะควบกล้ำตามลำดับ สำหรับรูปแปร [ɾ] ปรากฏน้อยมากในทั้งสองภาษา

สำหรับความสัมพันธ์กับตัวแปรสังคมทั้ง 3 พบว่าการออกเสียง (ร) ในภาษาไทย และ (r) ในภาษาอังกฤษมีการแปรตามตัวแปรสังคมดังนี้ ในตัวแปรเพศพบว่า เพศหญิงมีแนวโน้มที่จะใช้รูปแปรที่มีศักดิ์ศรีมากกว่าเพศชาย และในตัวแปรระดับตำแหน่งงานพบว่า ผู้ที่อยู่ในตำแหน่งงาน

สูงกว่ามีแนวโน้มที่จะใช้รูปแปรที่มีศักดิ์ศรีมากกว่าผู้ที่อยู่ในตำแหน่งงานต่ำกว่า และสำหรับในตัวแปรภูมิหลังทางภาษาอังกฤษพบว่า ผู้ที่มีภูมิหลังทางภาษาอังกฤษมากกว่ามีแนวโน้มที่จะใช้รูปแปรที่มีศักดิ์ศรีมากกว่าผู้ที่มีภูมิหลังทางภาษาอังกฤษน้อย ส่วนความสัมพันธ์ของรูปแปรแต่ละรูปแปรที่ปรากฏใน (ร) ในภาษาไทยกับ (r) ในภาษาอังกฤษพบว่า รูปแปร [ɾ] ในตำแหน่งหน้าสระและหลังพยัญชนะนั้นปรากฏน้อยมากในทั้งสองภาษา รูปแปร [ɹ] ในตำแน่งหน้าสระ และหลังพยัญชนะปรากฏน้อยมากในภาษาไทย แต่ปรากฏมากในภาษาอังกฤษ รูปแปร [l] ในตำแหน่งพยัญชนะควบกล้ำปรากฏน้อยมากในทั้งสองภาษา และรูปแปร [ø] ในพยัญชนะควบกล้ำปรากฏมากในภาษาไทย แต่ปรากฏน้อยลงครึ่งหนึ่งในภาษาอังกฤษ นอกจากนี้ยังพบว่า การปรากฏของรูปแปรแต่ละรูปแปรของ (ร) และ (r) ในทั้งสองภาษานั้นมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญ ยกเว้นแต่รูปแปร [l] ในพยัญชนะควบกล้ำที่พบว่า อัตราการปรากฏของรูปแปรดังกล่าวในทั้งสองภาษานั้นไม่มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

จากการทบทวนวรรณกรรมที่ผ่านมาเกี่ยวกับพยัญชนะควบกล้ำในภาษาไทยกรุงเทพฯ Beebe (1974) พบว่า (ร) และ (ล) ในพยัญชนะควบกล้ำของภาษาไทยกรุงเทพฯ มีการแปรตามอาชีพ ชั้นทางสังคม อายุ การศึกษาของผู้พูด และปริบททางเสียง นงนุช จันทราภัย และวิไลลักษณ์ เดชะ (2526 อ้างในแสงจันทร์ ตรียกูล 2529) พบว่า ตัวแปรภาษาทั้งสองดังกล่าวมีการแปรตามอาชีพของผู้พูด และวัจนลีลา แสงจันทร์ ตรียกูล (2529) พบว่า ตัวแปรภาษาทั้งสองดังกล่าวมีการแปรตามวัจนลีลา ปริบททางเสียงคือ พยางค์ที่ลงเสียงหนัก และพยางค์ที่ไม่ลงเสียงหนัก และสัทลักษณะของพยัญชนะนำหรือพยัญชนะต้นที่พ่นลม หรือไม่พ่นลมที่ควบกล้ำด้วย

2. การศึกษาเกี่ยวกับการแปรภาษาตามอายุผู้พูด

2.1 "การเปลี่ยนแปลงเสียงพยัญชนะต้นกักสิถิลในภาษาถิ่นเชียงใหม่กับตัวแปรทางสังคมบางประการ" เพ็ญพร ตันวัฒนานันท์ (2529) ศึกษาเรื่องเสียงพยัญชนะต้นกักสิถิลต่ำ /p, t, c และ k/ ในภาษาไทยเชียงใหม่ที่พัฒนามาจากเสียงโฆษะ ʰb, ʰd, ʰj, ʰg ในภาษาไทยดั้งเดิมโดยดูความสัมพันธ์กับปัจจัยทางสังคมดังนี้คือ อายุ เพศ ถิ่นที่อยู่อาศัย และอิทธินลภาษนอก โดยศึกษาจากผู้บอกภาษาที่อาศัยในตำบลช้างม่อย อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ เป็นตัวแทนชุมชนเมือง และในตำบลหนองแหย่ง อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ เป็นตัวแทนชุมชนชนบท

จำนวนทั้งสิ้น 125 คน

ผลการศึกษาปรากฏว่า การออกเสียงพยัญชนะต้นกักสิถิลต่ำ /p,t,c และ k/ ในภาษาไทยเชียงใหม่มีการแปรเป็นเสียงกักธนิตเพิ่มขึ้นทุกหน่วยเสียง สำหรับความสัมพันธ์ระหว่างการแปรของเสียงดังกล่าวกับตัวแปรทางสังคมพบว่า ตัวแปรอายุซึ่งแบ่งเป็น 2 กลุ่มอายุคือ กลุ่มอายุ 15-17 ปีซึ่งจัดเป็นกลุ่มเด็ก และกลุ่มอายุ 45 ปีขึ้นไปซึ่งจัดเป็นกลุ่มผู้ใหญ่พบว่า อายุของผู้พูดมีความสัมพันธ์กับการแปรของเสียงพยัญชนะต้นกักสิถิลต่ำอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยที่ผู้บอกภาษากลุ่มอายุ 15-17 ปี ซึ่งเป็นกลุ่มเด็กมีการออกเสียงพยัญชนะต้นกักสิถิลเป็นกักธนิตมากกว่ากลุ่มอายุ 45 ปีขึ้นไปซึ่งเป็นกลุ่มผู้ใหญ่ ในตัวแปรอื่นๆพบว่า เพศของผู้บอกภาษานั้นไม่มีความสัมพันธ์กับการแปรของเสียงดังกล่าวอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ สำหรับตัวแปรถิ่นที่อยู่อาศัยพบว่าถิ่นที่อยู่อาศัยมีความสัมพันธ์การแปรของเสียงพยัญชนะควบต้นกักสิถิลต่ำอย่างมีนัยสำคัญ โดยที่คนที่อยู่ในชุมชนเมืองจะมีการออกเสียงพยัญชนะควบกล้ำกักสิถิลเป็นกักธนิตมากกว่าคนที่อยู่ในชนบท และสำหรับตัวแปรอิทธิพลภายนอกพบว่า ตัวแปรอิทธิพลภายนอกนั้นมีความสัมพันธ์กับการแปรของเสียงพยัญชนะต้นกักสิถิลต่ำอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติเช่นกัน โดยที่ผู้บอกภาษาที่ได้รับอิทธิพลภายนอกมากจะมีการออกเสียงพยัญชนะต้นกักสิถิลเป็นกักธนิตมากกว่าผู้บอกภาษาที่ได้รับอิทธิพลภายนอกน้อย

2.2 "การแปรของวรรณยุกต์โทในภาษาไทยกรุงเทพฯ ตามระดับอายุผู้พูด"

อรุณี อรุณเรือง (2533) ศึกษาการแปรของวรรณยุกต์โทในภาษาไทยกรุงเทพฯ โดยดูปัจจัยทางสังคมดังนี้คือ อายุ และวัจนลีลา สำหรับตัวแปรอายุนี้แบ่งเป็น 3 กลุ่มอายุคือ กลุ่มอายุ 55-60 ปี,กลุ่มอายุ 35-40 ปี และกลุ่มอายุ 15-20 ปี โดยศึกษาแต่เพศหญิงเพื่อคุมตัวแปรเพศโดยที่กลุ่มอายุ 55-60 ปี และกลุ่มอายุ 35-40 ปี ศึกษาจากอาจารย์ในคณะอักษรศาสตร์ และครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และกลุ่มอายุ 15-20 ปี ศึกษาจากนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายโรงเรียนศึกษานารี กลุ่มอายุละ 10 คน จำนวนทั้งสิ้น 30 คน สำหรับตัวแปรวัจนลีลานั้นศึกษาเพียง 2 วัจนลีลาคือ การสัมภาษณ์ และการอ่านบทความ

ผลการศึกษาปรากฏว่า วรรณยุกต์ในภาษาไทยกรุงเทพฯ มี 5 รูปแปรคือ รูปแปรวรรณยุกต์กลาง-ตก สูง-ตก กลาง-ขึ้น-กลาง กลาง-ขึ้น-ตก และกลางระดับ-ตกข้างท้าย สำหรับตัวแปรวัจนลีลาพบว่าวรรณยุกต์ในภาษาไทยกรุงเทพฯ มีการแปรตามวัจนลีลาคือ ทุกกลุ่ม

อายุมีการใช้รูปแปรกลาง-ตก เป็นเปอร์เซ็นต์สูงสุดในวัจนลีลาที่เป็นทางการ และมีการใช้รูปแปรกลาง-ขึ้น-กลาง เป็นเปอร์เซ็นต์สูงขึ้นในวัจนลีลาที่ไม่เป็นทางการ

สำหรับตัวแปรอายุพบว่า การใช้รูปแปรทั้ง 5 รูปแปรดังกล่าวแตกต่างกันตามอายุของผู้พูดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติโดยที่กลุ่มอายุ 55-60 ปี และกลุ่มอายุ 35-40 ปีใช้รูปแปรวรรณยุกต์กลาง-ตก เป็นเปอร์เซ็นต์สูงสุดเหมือนกัน รองลงมาคือ รูปแปรวรรณยุกต์ สูง-ตก และรูปแปรวรรณยุกต์ กลาง-ขึ้น-กลาง ตามลำดับ สำหรับรูปแปร กลาง-ขึ้น-ตก และกลางระดับตกข้างท้ายไม่ปรากฏ ขณะที่กลุ่มอายุ 15-20 ปี ใช้รูปแปรวรรณยุกต์ กลาง-ขึ้น-กลาง ซึ่งเป็นรูปแปรแบบใหม่เป็นเปอร์เซ็นต์สูงสุด รองลงมาคือ รูปแปรกลาง-ขึ้น-ตก กลางระดับ-ตกข้างท้าย กลางตก และสูง-ตก ตามลำดับ

2.3 **"ลักษณะเชิงกลสัทศาสตร์ของวรรณยุกต์ในภาษาไทยกรุงเทพฯ:การแปรตามกลุ่มอายุ" ปิยฉัตร ปานโรจน์** (2534) ศึกษาการแปรของลักษณะเชิงกลสัทศาสตร์ของวรรณยุกต์ในภาษาไทยกรุงเทพฯตามอายุผู้พูดลักษณะเชิงกลสัทศาสตร์ที่งานวิจัยนี้ศึกษาได้แก่ ค่าความถี่มูลฐาน พิสัยของค่าความถี่มูลฐาน ลักษณะการเปลี่ยนแปลงค่าความถี่มูลฐาน และค่าระยะเวลาของค่าความถี่มูลฐาน ของวรรณยุกต์ทั้ง 5 หน่วยเสียงในคำพูดเดี่ยว โดยศึกษาแต่เพศหญิงเพื่อคุมตัวแปรเพศ 3 กลุ่มอายุคือ กลุ่มอายุ 50-60 ปี กลุ่มอายุ 30-40 ปี และกลุ่มอายุ 10-20 ปี ที่มาจากชุมชนจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จำนวนทั้งสิ้น 30 คน

ผลการศึกษาปรากฏว่า การแปรของลักษณะเชิงกลสัทศาสตร์ของวรรณยุกต์ในภาษาไทยกรุงเทพฯ ตามอายุผู้พูดพบว่า กลุ่มอายุ 50-60 ปี และกลุ่มอายุ 30-40 ปี ไม่แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ ขณะที่ค่าความถี่มูลฐานเฉลี่ยของวรรณยุกต์ทั้ง 5 ในระหว่างกลุ่มผู้ใหญ่ (กลุ่มอายุ 50-60 ปี และกลุ่มอายุ 30-40 ปี) กับกลุ่มเด็ก (กลุ่มอายุ 10-20 ปี) พบว่าระยะเวลาในวรรณยุกต์สามัญ วรรณยุกต์ตรี และวรรณยุกต์โทในบางโครงสร้างพยางค์ระหว่างกลุ่มผู้ใหญ่ กับกลุ่มเด็กมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ส่วนค่าระยะเวลาในวรรณยุกต์เอก และวรรณยุกต์จัตวาไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ

กล่าวโดยสรุปได้ว่า จากการทบทวนวรรณกรรมที่ผ่านมาเกี่ยวกับการแปรของภาษาตาม

อายุผู้พูดของเพ็ญพร ตันวัฒนานันท์ (2525) พบว่าการออกเสียงพยัญชนะต้นกักสิถิลต่ำ /p,t,c และ k/ ในภาษาไทยเชียงใหม่ของกลุ่มอายุ 45 ปีขึ้นไปกับกลุ่มเด็กคือ กลุ่มอายุ 15-17 ปีพบว่า กลุ่มเด็ก (กลุ่มอายุ 15-17 ปี) มีการออกเสียงพยัญชนะต้นกักสิถิลต่ำ /p,t,c และ k/ เป็นเสียงกักธนิตมากกว่ากลุ่มผู้ใหญ่ (กลุ่มอายุ 45 ปีขึ้นไป) อรุณี อรุณเรือง (2533) พบว่ากลุ่มเด็ก (กลุ่มอายุ 15-20 ปี) มีการใช้รูปแปรวรรณยุกต์โทในภาษาไทยกรุงเทพฯ แตกต่างไปจากกลุ่มผู้ใหญ่ (กลุ่มอายุ 55-60 ปี และกลุ่มอายุ 35-40 ปี) โดยที่กลุ่มผู้ใหญ่ใช้รูปแปรวรรณยุกต์กลาง-ตกเป็นเปอร์เซ็นต์สูงสุด ขณะที่กลุ่มเด็กใช้รูปแปรวรรณยุกต์กลาง-ขึ้น-กลาง ซึ่งเป็นรูปแปรแบบใหม่เป็นเปอร์เซ็นต์สูงสุด ปิยฉัตร ปานโรจน์ (2534) พบว่าลักษณะเชิงกลสัทศาสตร์ของวรรณยุกต์ในภาษาไทยกรุงเทพฯ ซึ่งได้แก่ ค่าความถี่มูลฐาน พิสัยค่าความถี่มูลฐาน และค่าระยะเวลาของค่าความถี่มูลฐานของวรรณยุกต์ทั้ง 5 หน่วยเสียงของกลุ่มผู้ใหญ่ (กลุ่มอายุ 50-60 ปี และ กลุ่มอายุ 35-40 ปี) แตกต่างจากกลุ่มเด็ก (กลุ่มอายุ 10-20 ปี) อย่างมีนัยสำคัญซึ่งจากการทบทวนวรรณกรรมดังกล่าวข้างต้นทำให้ทราบว่า ภาษานั้นมีการแปรตามอายุผู้พูดและผู้พูดในวัยเด็กเป็นกลุ่มที่มีการแปรมากกว่ากลุ่มผู้ใหญ่

3. การศึกษาเกี่ยวกับการแปรของภาษาตามวัจนลีลา

ภาษานั้นมีการแปรซึ่งการแปรของภาษานั้นอาจจะแปรตามปัจจัยต่างๆ ทางสังคมของผู้พูดเช่น เพศ อายุ ชาติพันธุ์ การศึกษา นอกจากนั้นวัจนลีลายังเป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่ทำให้ภาษามีการแปร อมรา ประสิทธิ์รัฐสิทธุ์ (2533:142) ให้ความหมายวัจนลีลาว่า "รูปแบบภาษาแบบใดแบบหนึ่งซึ่งแตกต่างจากการใช้แบบอื่นโดยปริบท หรือสถานการณ์การใช้ภาษา" สำหรับเรื่องการแปรภาษาในแง่วัจนลีลามีผู้เสนอแนวคิดไว้หลายท่าน แต่ในงานวิจัยครั้งนี้ได้แนวคิดวัจนลีลาจาก Labov

3.1 "The Isolation of Contextual Style" Labov (1972) ศึกษาการแปรของเสียง (r),(eh),(oh),(th) และ (dh) ที่เมืองนิวยอร์คในลีลาการพูด 4 วัจนลีลา ดังนี้

วัจนลีลา A เป็นลีลาการพูดในสถานการณ์ที่ไม่เป็นทางการ (informal-

situation) เรามีโอกาสใช้ลีลาการพูดแบบนี้มากที่สุดซึ่งเวลาพูดผู้พูดจะไม่ค่อยใส่ใจในภาษาที่พูดเท่าไร เป็นการพูดแบบสบายๆ ในการสนทนากับเพื่อนสนิท หรือคนในครอบครัวเดียวกัน ภาษาที่ใช้ในวัจนลีลานี้เรียกว่า "ภาษากันเอง" (casual speech)

วัจนลีลา B เป็นลีลาการพูดในสถานการณ์แบบสัมภาษณ์ (interview situation) ภาษาที่ใช้ในวัจนลีลานี้เรียกว่า "การพูดแบบระวังตัว" (careful speech) การพูดในลักษณะนี้ไม่ใช่สถานการณ์การพูดอย่างเป็นทางการเท่ากับการพูดต่อที่ชุมชน หรือการสัมภาษณ์สมัครงาน แต่มีความเป็นทางการมากกว่าการสนทนาแบบกันเองในหมู่เพื่อนฝูง หรือกับสมาชิกในครอบครัว

วัจนลีลา C เป็นลีลาการอ่าน (reading style)ลักษณะภาษาที่ใช้จะเป็นทางการมากกว่าการพูดคุยกับเพื่อน หรือพ่อแม่ แต่ไม่เป็นทางการเท่ากับการพูดต่อหน้าสาธารณะชน

วัจนลีลา D เป็นลีลาการอ่านรายการคำ (word list) และ D'เป็นลีลาการอ่านคำคู่เทียบเสียง (minimal pairs) การอ่านรายการคำเป็นการอ่านออกเสียงทีละคำ และการอ่านคำคู่เทียบเสียงเป็นการอ่านเทียบเสียงระหว่างคำ 2 คำซึ่งมีเสียงต่างกันเสียงเดียวในปริบทที่เหมือนกันทุกประการ

แนวทางการศึกษาการแปรของภาษาตามวัจนลีลาแบบ Labov นี้มีคนนำไปใช้หลายคน เช่น Trudgill,แสงจันทร์ ตรียกุล ฯลฯ

3.2 "The Social Differentiation of English in Norwich" (Trudgill,1974 อ้างใน Hudson 1980:152-155) Trudgill ศึกษาการแปรของ (ng) ของปัจจัย (-ing) ในภาษานอร์วิชในประเทศอังกฤษโดยดูความสัมพันธ์กับตัวแปรทางสังคมได้แก่ ชั้นทางสังคม และวัจนลีลาซึ่งศึกษาจากผู้บอกภาษาที่อาศัยอยู่ในเมืองนอร์วิชจำนวนทั้งสิ้น 60 คน

ผลการศึกษาปรากฏว่า การออกเสียง (ng) นั้นมี 2 รูปแปรคือ [ŋ] ซึ่งเป็นรูปแปรมาตรฐานในการออกเสียง (ng) และรูปแปร [n] สำหรับตัวแปรชั้นทางสังคมพบว่า การออกเสียงดังกล่าวมีการแปรตามชั้นทางสังคมผู้พูด โดยที่ผู้พูดที่มีสถานภาพทางสังคมสูงจะใช้รูปแปร

มาตรฐาน [ŋ] ในการพูด (ng) มากกว่าผู้พูดที่มีสถานภาพต่ำกว่า

สำหรับตัวแปรวัจนลีลาซึ่ง Trudgill ได้แนวความคิดมาจาก Labov โดยแบ่งวัจนลีลาออกเป็น 4 วัจนลีลาเรียงจากวัจนลีลาแบบที่เป็นทางการน้อยที่สุดไปถึงแบบที่เป็นทางการมากที่สุดดังนี้คือ แบบเป็นกันเอง (casual) แบบทางการ (formal) แบบการอ่านบทความ (reading passage) และการอ่านรายการคำ (word list) ซึ่งพบว่า การออกเสียง (ng) มีการแปรตามวัจนลีลาโดยที่ในวัจนลีลาที่เป็นทางการมากที่สุดคือ การอ่านรายการคำจะใช้รูปแปรมาตรฐาน [ŋ] เป็นเปอร์เซ็นต์สูงสุดในทุกกลุ่มผู้บอกภาษาทั้ง 5 ชั้นทางสังคม และในทางตรงกันข้ามรูปแปรมาตรฐาน [ŋ] จะมีเปอร์เซ็นต์ลดลงเรื่อยๆ ตามความเป็นทางการที่น้อยลงในกลุ่มผู้บอกทั้ง 5 ชั้นทางสังคมซึ่งเป็นไปตามสมมติฐาน

3.3 วิทยานิพนธ์เรื่อง **"การแปร (ร) และ (ล) ในภาษาไทยกรุงเทพฯ ตามวัจนลีลาะการศึกษาการออกเสียงผู้ประกาศข่าวประจำสถานีวิทยุกระจายเสียงภาคเอฟ.เอ็ม. ในกรุงเทพมหานคร" แสงจันทร์ ตรียกูล** (2529) แสงจันทร์เป็นอีกคนหนึ่งที่ศึกษาการแปรภาษาตามวัจนลีลาโดยได้แนวคิดเรื่องวัจนลีลามาจาก Labov แสงจันทร์ศึกษาการแปรของ (ร) และ (ล) ในตำแหน่งเดี่ยวหน้าสระ และในตำแหน่งหลังพยัญชนะในพยัญชนะควบกล้ำตามวัจนลีลา โดยศึกษาจากผู้ประกาศข่าวประจำสถานีวิทยุกระจายเสียงภาคเอฟ.เอ็ม.ในกรุงเทพมหานครซึ่งระบุว่าเป็นผู้พูดภาษาไทยมาตรฐานจำนวนทั้งสิ้น 28 คน ในวัจนลีลา 3 แบบเรียงจากวัจนลีลาที่เป็นทางการน้อยที่สุดไปมากที่สุดคือ การสัมภาษณ์ดังนี้คือ การสัมภาษณ์ การอ่านบทความมี 2 แบบคือ การอ่านออกเสียงทางวิทยุกระจายเสียง กับการอ่านคำคู่เทียบเสียง

ผลการศึกษาปรากฏว่า (ร) และ (ล) ในตำแหน่งเดี่ยวหน้าสระ และในตำแหน่งหลังพยัญชนะในพยัญชนะควบกล้ำมีการแปรตามวัจนลีลาดังนี้คือ ในวัจนลีลาที่มีความเป็นทางการมากที่สุดคือ การอ่านคำคู่เทียบเสียงพบว่า (ร) ในตำแหน่งเดี่ยวหน้าสระและในตำแหน่งหลังพยัญชนะควบกล้ำปรากฏเป็นรูปแปรมาตรฐาน [r] เป็นเปอร์เซ็นต์สูงสุด และในวัจนลีลาที่มีความเป็นทางการปานกลางคือ การอ่านข่าวทางวิทยุกระจายเสียง และการอ่านบทความปรากฏ [r] เป็นเปอร์เซ็นต์สูงสุด สำหรับวัจนลีลาที่มีความเป็นทางการน้อยที่สุดคือ การสัมภาษณ์ปรากฏ [l] เป็นเปอร์เซ็นต์สูงสุด สำหรับตัวแปรภาษา (ล) พบว่า (ล) ในตำแหน่งเดี่ยวหน้าสระ และหลัง

พยัญชนะในพยัญชนะควบกล้ำพบว่า ปรากฏเป็นรูปแปรมาตรฐาน [l] เป็นเปอร์เซ็นต์สูงสุดในทุกวัจนลีลา

สรุปได้ว่าจากการทบทวนวรรณกรรมที่ผ่านมาเกี่ยวกับแนวคิดทางวัจนลีลา และการแปรของภาษาตามวัจนลีลาทำให้ทราบว่า ภาษานั้นนอกจากมีการแปรตามปัจจัยทางสังคมต่างๆ ของผู้พูดแล้วยังมีการแปรตามสถานการณ์การใช้ภาษา หรือวัจนลีลาด้วย และพบว่าในสถานการณ์ที่มีความเป็นทางการน้อยส่วนใหญ่จะใช้รูปแปรไม่มาตรฐาน และในทางตรงกันข้ามในสถานการณ์ที่มีความเป็นทางการมาก หรือวัจนลีลาที่มีความเป็นทางการจะใช้รูปแปรมาตรฐานมากขึ้น

ผู้วิจัยสนใจศึกษาเรื่องการออกเสียง (ร) และ (ล) ในพยัญชนะควบกล้ำ โดยเลือกศึกษาในผู้พูดวัยเด็ก เนื่องจากพบว่าผู้พูดวัยเด็กมักจะมีการแปรตามตัวแปรทางสังคมมากกว่าวัยผู้ใหญ่ และเลือกศึกษาการแปรตามวัจนลีลา เนื่องจากมีผู้รู้หลายท่านสังเกตว่าเด็กสมัยนี้ไม่พูดเสียงควบกล้ำ แต่ผู้วิจัยสังเกตว่ายังมีการใช้เสียงควบกล้ำบ้าง และไม่ใช้เสียงกล้ำบ้างซึ่งแปรไปตามวัจนลีลา หรือสถานการณ์ในการใช้ภาษา